

STANOWISKO ZESPOŁU INSPEKTORÓW

w sprawie zastrzeżeń złożonych
przez Dyrektora **Domu Pomocy Społecznej w Jasieńcu**
do protokołu kontroli problemowej
przeprowadzonej w dniu 04 czerwca 2013r.

Pismem z dnia 12 sierpnia 2013r. znak L.Dz.DPS/509/2013 Pani Hanna Szymczak, Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Jasieńcu złożyła zastrzeżenia dotyczące ustaleń zawartych w protokole kontroli problemowej przeprowadzonej w ww. jednostce w dniu 04 czerwca 2013r.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z 2013 r. Dz.U., poz. 182 z późn.zm.), § 16 ust.6 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z późn. zm.) zastrzeżenia zostały poddane analizie przez kontrolujących Dom inspektorów w składzie:

1. Ewelina Tomaszewska – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.
2. Aleksandra Kaczmarek - starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Po gruntownej analizie zastrzeżeń stwierdzono, że częściowo znajdują one uzasadnienie.

1. Zastrzeżenia dotyczące liczby pracowników pierwszego kontaktu spoza działu terapeutyczno-opiekuńczego

Na dzień kontroli funkcję pracownika pierwszego kontaktu pełniło 30 pracowników, w tym 5 osób spoza zespołu terapeutyczno-opiekuńczego (12% w stosunku do ogólnej liczby etatów zespołu terapeutyczno-opiekuńczego). Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 sierpnia 2012r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. 2012.964) Dom funkcjonuje w sposób zapewniający właściwy zakres usług zgodny ze standardami określonymi dla danego typu domu w oparciu o indywidualne potrzeby mieszkańca. W celu określenia indywidualnych potrzeb mieszkańca i sporządzenia planów wsparcia powoływane są zespoły terapeutyczno-opiekuńcze składające się w

szczególności z pracowników domu, którzy bezpośrednio zajmują się wspieraniem mieszkańców. Działania wynikające z indywidualnego planu koordynowane są przez pracownika domu – pracownika pierwszego kontaktu. Zgodnie z cytowanym Rozporządzeniem pracownicy pierwszego kontaktu działają w ramach zespołów terapeutyczno-opiekuńczych. W związku z tym sytuacja, w której rolę pracownika pierwszego kontaktu pełni osoba spoza tego zespołu powinna należeć do wyjątkowych. Pracownicy zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, zobowiązani są również do uczestnictwa w specjalistycznych szkoleniach z zakresu pracy z mieszkańcem tym samym posiadają odpowiednie przygotowanie do bezpośredniej pracy z mieszkańcami.

Powyższe zastrzeżenie nie zostało uwzględnione.

2. Zastrzeżenie dotyczące wystąpienia zjawiska fluktuacji kadr

Stwierdzenie faktu. Fluktuacja to proces, który dotyczy zarówno zwolnień jak i przyjęć pracowników. Problem fluktuacji kadr stanowi wniosek zawarty w protokole, nie jest natomiast zarzutem. Należy jednak nadmienić, iż zmiany personelu mogą niekorzystnie wpływać na samopoczucie mieszkańców, szczególnie w sytuacji realizacji indywidualnego planu wspierania.

Powyższe zastrzeżenie nie zostało uwzględnione.

3. Zastrzeżenie dotyczące liczby mieszkańców w pokoju wieloosobowym

Stwierdzenie faktu. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012r. w sprawie domów pomocy społecznej dom uznaje się za spełniający warunki jeżeli pokój mieszkalny wieloosobowy w przypadku osób poruszających się samodzielnie jest przeznaczony dla nie więcej niż trzech osób.

Powyższy warunek jest jednym z elementów standardów usług świadczonych w domach pomocy społecznej. Należy podkreślić, że wymagane przepisami prawa standardy w domach pomocy społecznej chronią na minimalnym poziomie prawa osób w nich zamieszkujących. Spełnienie tych wymagań nie jest gwarantem stałego stanu, dlatego należy dokonywać okresowej oceny standardów w celu utrzymania jakości usług świadczonych przez dom pomocy społecznej przynajmniej na „minimalnym” poziomie.

Powyższe zastrzeżenie nie zostało uwzględnione.

4. Zastrzeżenia dotyczące liczby pracowników działu terapeutyczno-opiekuńczego uczestniczących w szkoleniach

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że w okresie od czerwca 2011r. do dnia kontroli na 42 pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego wymagających szkolenia merytorycznego – 26 osób posiadało takie szkolenie.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012r. w sprawie domów pomocy społecznej warunkiem efektywnej realizacji usług opiekuńczych i wspomagających jest uczestniczenie pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego co najmniej raz na dwa lata w organizowanych przez dyrektora domu szkoleniach na temat praw mieszkańca domu oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami.

W związku z powyższym argument Dyrektora Domu, iż organizując takie szkolenia przelicza zapotrzebowanie nie na osobę – jako pracownika tylko na pełny etat zatrudnionego w danym dziale jest nieuzasadniony. Oceniając realizację usług zespół kontrolny uwzględnia wszystkich pracowników działu terapeutyczno-opiekuńczego.

Powyższe zastrzeżenie nie zostało uwzględnione.

5. Zastrzeżenia dotyczące dysponowania środkami finansowymi mieszkańców w tym osób ubezwłasnowolnionych

W toku kontroli nie przedstawiono kontrolującym żadnej formalnej procedury w zakresie przyjmowania i wydatkowania środków finansowych mieszkańców Domu, w tym osób ubezwłasnowolnionych. W związku z powyższym wnioski zawarte w protokole kontroli, zostały sformułowane na podstawie badanej dokumentacji oraz wyjaśnień udzielanych przez pracownika socjalnego Domu. Powyższe procedury nie zostały również przedstawione przez Dyrektora Domu w niniejszych zastrzeżeniach. Cytowana przez Dyrektora Domu w tym punkcie treść protokołu nie była w żaden sposób komentowana przez kontrolujących. Stwierdzenie faktu, iż w Domu nie ma żadnej formalnej procedury w zakresie przyjmowania i wydatkowania środków finansowych mieszkańców oraz sugestia dotycząca dokonywania malwersacji, stanowi wyłącznie subiektywną ocenę wnoszącego zastrzeżenia do protokołu. Odnosząc się do zastrzeżeń w zakresie braku konieczności posiadania przez pracownika Domu upoważnienia do odbioru dochodów mieszkańców wyjaśniamy, że

wszelkie czynności związane z dysponowaniem środkami finansowymi mieszkańców (w tym również ich przyjmowanie od listonosza, możliwość przechowywania środków finansowych w kasie Domu) powinny być poparte oświadczeniami woli mieszkańca.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012r. w sprawie domów pomocy społecznej, dom niezależnie od typu świadczy usługi wspomagające polegające m.in. na zapewnieniu bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych. Na dzień kontroli Dom Pomocy Społecznej w Jasieńcu nie realizował tego warunku.

Odnosząc się do zastrzeżeń w zakresie stosowania przez Dom upoważnień podpisanych przez opiekuna prawnego kontrolujący zawarli w protokole wnioski opierając się na badanej dokumentacji i obowiązujących w kontrolowanym zakresie przepisach prawa.

Opiekun, zgodnie z art. 154 – 168 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego z dnia 5 marca 1964 r. (Dz. U. 64, Nr 9, poz. 59 z późn. zm.) sprawując pieczę nad osobą ubezwłasnowolnioną i jej majątkiem podlega nadzorowi sądu opiekuńczego. Opiekun obowiązany jest nie rzadziej niż co roku składać sądowi sprawozdania dotyczące osoby pozostającej pod opieką oraz rachunki z zarządu jej majątkiem. Niezwłocznie po objęciu opieki opiekun obowiązany jest sporządzić inwentarz majątku podopiecznego i przedstawić go sądowi (chyba, że majątek jest nieznaczny). Sąd może żądać od opiekuna wyjaśnień we wszelkich sprawach należących do zakresu opieki oraz przedstawienia dokumentów związanych z jej sprawowaniem. Sąd może zwolnić opiekuna z przedstawienia szczegółowych rachunków z zarządu majątkiem, jeżeli dochody z majątku nie przekraczają prawdopodobnych kosztów utrzymania osoby pozostającej pod opieką.

Jak wynika z powyższego, jedyną osobą uprawnioną do dysponowania środkami mieszkańca jest ustanowiony przez sąd jego opiekun prawny. Nieuzasadnione i sprzeczne z prawem jest angażowanie i upoważnianie osób trzecich do dysponowania środkami pieniężnymi ubezwłasnowolnionego mieszkańca domu pomocy społecznej. Powyższe potwierdza stanowisko Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 marca 2008r. , znak DPS-V-074-73-815/DW/08 dotyczące udzielania zgody przez opiekuna prawnego ubezwłasnowolnionego mieszkańca domu pomocy społecznej na dysponowanie środkami tego mieszkańca przez pracownika domu, przekazane dyrektorom domów pomocy społecznej pismem z dnia 09 kwietnia 2008r., znak PS.II.Jel/9011/28/2008.

W związku z tym, nie znajduje uzasadnienia stosowanie pisemnych oświadczeń opiekuna prawnego do dysponowania środkami pieniężnymi ubezwłasnowolnionego mieszkańca.

Nadmieniamy, że zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z 2013 r. Dz.U., poz. 182 z późn.zm.), nadzór nad realizacją zadań m.in. samorządu powiatowego, w tym prawidłowość postępowania pracowników Domu należy do kompetencji wojewody. Nie znajduje więc uzasadnienia argument dotyczący pozytywnych wyników kontroli Domu Pomocy Społecznej w Jasieńcu przeprowadzonych przez sędziów.

Powyższe zastrzeżenia nie zostały uwzględnione.

6. Zastrzeżenia dotyczące braku szkoleń pracownika stosującego przymus bezpośredni wobec mieszkańców Domu

Zgodnie z § 13 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej z dnia 23 marca 2005r. (Dz.U.2005 Nr 61, poz.543 z późn. zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli powinien przedstawić na żądanie zespołu inspektorów informacje, dokumenty i dane dotyczące przedmiotu kontroli. Czynności kontrolnych dokonano w obecności Dyrektora i pracowników Domu na bieżąco prosząc o wymagane dokumenty. W trakcie analizy dokumentacji Domu nie odnaleziono wszystkich wymaganych dokumentów, co zostało przedstawione we wnioskach w protokole kontroli.

Nadmieniamy, że informację o kontroli Dyrektor Domu otrzymał na 7 dni od jej przeprowadzenia. Wskazany okres był czasem na skompletowanie dokumentacji.

Do złożonych pismem z dnia 12 sierpnia 2013r. znak L.Dz.DPS/510/2013r. zastrzeżeń dołączono kopie szkoleń pracowników potwierdzających ich udział w szkoleniu w zakresie stosowania przymusu bezpośredniego. Przedłożona dokumentacja wskazuje, że przedmiotowe szkolenie odbyli wszyscy pracownicy stosujący przymus bezpośredni wobec mieszkańców.

Powyższe zastrzeżenie zostało uwzględnione.

7. Zastrzeżenia dotyczące liczby godzin jednorazowego zastosowania przymusu bezpośredniego

W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację stosowania przymusu bezpośredniego. Ustalono, że w jednym analizowanym przypadku czas zastosowania przymusu bezpośredniego wobec mieszkańca Domu wyniósł 10 godzin i 40 minut.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 czerwca 2012r. w sprawie sposobu stosowania i dokumentowania przymusu bezpośredniego oraz dokonywania oceny

zasadności jego stosowania w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej, czas stosowania wobec osoby z zaburzeniami psychicznymi przymusu bezpośredniego w formie unieruchomienia lub izolacji nie może przekroczyć 8 godzin. Dalsze przedłużenie stosowania przymusu bezpośredniego w tych formach jest dopuszczalne jedynie w warunkach szpitalnych.

W związku z powyższym argument Dyrektora Domu, iż przekroczenie dopuszczalnego czasu, spowodowane było znaczną odległością Domu od najbliższego szpitala nie znajduje uzasadnienia.

Nadmieniamy, iż zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. z 2013 r. Dz. U., poz. 182 z późn. zm.) organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

W związku z powyższym przekroczenie dopuszczalnego czasu zastosowania przymusu bezpośredniego w opinii kontrolujących w Domu istotnie naruszyło prawa mieszkańca.

Powyższe zastrzeżenie nie zostało uwzględnione.

8. Zastrzeżenia dotyczące nieprawidłowo prowadzonej dokumentacji w zakresie stosowania przymusu bezpośredniego

Stwierdzenie faktu. Kontrolujący sformułowali wnioski zawarte w protokole kontroli na podstawie badanej dokumentacji. Analizowana dokumentacja nie potwierdziła czy i do kogo w rzeczywistości zostały skierowane zawiadomienia o zastosowaniu przymusu bezpośredniego. W treści badanych dokumentów nie wskazano adresata zawiadomienia wskazanego w Procedurze Domu. Również do złożonych pismem z dnia 12 sierpnia 2013r. znak L.Dz.DPS/510/2013r. zastrzeżeń nie dołączono dowodów w sprawie.

Powyższe zastrzeżenie nie zostało uwzględnione.

Ulega zmianie treść protokołu kontroli:

Ustalenia w pkt 6 na stronie 13 w wierszach 23,24,25 skreśla się:

„W trakcie kontroli ustalono, że jeden z pracowników wykonujący powyższe czynności nie został przeszkolony w zakresie stosowania przymusu”.

Treść ustaleń w pkt 6 na stronie 12 w wierszach 23,24,25 otrzymuje brzmienie:

„W trakcie kontroli ustalono, że wszyscy pracownicy stosujący przymus bezpośredni wobec mieszkańców Domu zostali przeszkoleni w niniejszym zakresie.

Ustalenia w pkt 6 na stronie 13 w wierszu 7 i 8 skreśla się:

„(...) nie wszyscy pracownicy Domu stosujący przymus bezpośredni zostali przeszkoleni w tym zakresie (...).

Protokół kontroli w pkt 6 na stronie 13 po wierszu 25 uzupełnia się przez dopisanie:

- Liczby pracowników przeszkolonych w zakresie stosowania przymusu bezpośredniego w stosunku do wszystkich pracowników stosujących przymus bezpośredni.

Ustalenia w pkt 6 na stronie 14 w wierszu 7,8,9 skreśla się:

- Liczby pracowników przeszkolonych w zakresie stosowania przymusu bezpośredniego w stosunku do wszystkich pracowników stosujących przymus bezpośredni.

Zespół inspektorów:

*INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej
Ewelina Tomaszewska*

*ST.INSPEKTOR
w Wydziale Polityki Społecznej
Aleksandra Kaczmarek*

Zatwierdzam:

*Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO
Grażyna Jelska
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej*

Gorzów Wlkp., 17 września 2013r.